

Abortusznovella

– „Iszonyú bennünk a kísértés a jóra”
(Brecht)

1.

A férfi állt az ajtóban, „bejöhetek?” — kérdezte a szemével, „bejöhetek, nincs nálad senki?” — ezt is jelenthette a kérdés, meg azt is, „nem dobsz ki három hónapi eltűnés után?”

A nő bólintott, s unszolta is, jöjjön már be, mintha attól tartott volna, hogy meglátja őket valaki, becsukta az ajtót a férfi után gyorsan, gondolkodott, ráfordítsa-e a kulcsot a zárban, ahogy máskor mindig, aztán megállt a keze félúton. Arcon csókokolták egymást.

— Éhes vagy? — kérdezte a nő zavarában, mintha valami más helyett. Játék volt náluk ez a kérdés régebben, „igen, rád” — mondta a férfi olyankor, s mindig előbb szeretkeztek, aztán ettek, vagy ... aztán se ettek. „Igen, rád” — mondta már majdnem a férfi, aztán visszanyelte a csak neki nem banális fordulatot, mert a nő szeme szomorú volt, a száján is csak olyan elveszett mosoly, s mintha az arca is keskenyült volna, csak az alakja volt ugyanolyan, se kövér, se sovány, se erős, se törekeny, nem asszonyos, nem simogatásra, inkább nézelődésre ingerlő, arányos, de mint egy általános iskolai biológia-tankönyv ábrája, nem erotikus. „Olyan vagy, mint a görög vázaképek nőalakjai” — mondta neki a férfi, amikor először látta őt ruha nélkül, és a nő röstelkedően boldog arca beléfojtotta a folytatást: hogy neki valójában sose tetszettek azok a keményvonalú, szinte nemtelennek tűnő furcsa mitológiai lények, akiknek néha csak a kézmozdulatuk kecsessége, vagy a nyakuk meghajló íve árulkodott asszonyvoltukról.

— Nem vagyok éhes. Örülök, hogy itthon találtalak. S hogy nem volt nálad senki.

Elnevették magukat. A nő bátoratlan mozdulattal megsimogatta a férfi homlokát-haját és belefeledkezett az arcába. Aztán erőt vett magán és elhatározta, hogy ha törik, ha szakad, ő most könnyed lesz.

— Egészen csinos lennél, ha kevesebbet szépfiúskodnál — mondta gúnyolódva, hogy ne látsszon meg rajta, mennyire hat rá a férfi. — „Talán várja a szokásos kérdéseket: hová tűntél ennyi ideig?” Hogyhogya eszedbe jutottam?”

— Hiányoztam? — kérdezte a férfi, és letelepedett a heverőre.

— Nem. Sokszor eszembe jutottál, de nem hiányoztál.

— És annak örülsz, hogy itt vagyok?

— Igen.

— Nem hiányoztam, de mégis örülsz? És nem is kérdezed meg, miért tűntem el? Kemény az arcod ... mire gondolsz? Véded magad előre, azért nem kérdezel? Vagy engem védesz azazal, hogy nem kérdezel: félsz, hogy hazugságra kényszerítesz? Nem akarsz látni, milyen vagyok amikor hazudok, igaz?

A nő arca a leleplező kérdésektől lemeztelenedett, s mintha érezte volna, félre is rántotta a fejét. A férfi elkapta a nő csuklóját, másik kezével pedig szelíd erőszakkal megmarkolta a tarkóját, és maga felé fordította a kínlódó arcot. Ilona közben magára talált, váratlanul fölényes lett, kiszabadította a nyakát.

— Őszinte legyek? Jól jött az eltűnése. Volt melletted egy barátom, és félttem, hogy

összeszaladtok. Beérhettem volna veled is, tudom. Talán egy házasságban be is érném veled boldogan. De ha valakinek csak órák jutnak a másiktól, akkor ... akkor lélekben nimfomán-ná válik.

— Lélekben?

Ilona gyors, fürkésző tekintettel mérte föl, van-e gúny a férfi arcán, mert ha lett volna, nem válaszol.

— Azt neked tudnod kell, hogy a lélekközelségért néha a testünkkel fizetünk — mondta csöndesen. — A te házasságod meg ugyebár szilárd és nagyszerű. Akár a jó balta: gyilkolhatsz vele, nem esik szét. Miért ne lehetett volna melletted egy barátom? Különben is, én nem a lelepleződéstől félttem, hiszen önmagam előtt már akkor lelepleződtem, amikor tapasztaltam, hogy nagyon jól meg tudom magam osztani köztetek, s még kényszerrel se érzek, hogy beszámoljak...

— Most mégis azt teszed.

Ilona belenézett a barátja szemébe. „Hiányzott. Hiányzott a nyíltsága, az ereje.” Belül már lágyult. A férfi rendkívül jó megjelenésű volt, bár nem igazán szép. Erős testalkatából valahogy hiányzott a harmónia. Kicsit eltúlzott volt rajta minden. Karja, combja túl vaskos, szeme hivalkodóan ragyogó kékje a sötét hajával, erős szemöldökével túl kontrasztos. Mintha mindenből a kelleténél többet kapott volna. Színekből, ösztönökből, megérzésekből. Tűzből, vérből, józanságból. Ilona tündövedve járatta szemét a markáns, koránál többet mutató, némi önimádattól sem mentes arcon. Benne ez a férfítípus kamaszkora óta viszolygással vegyes szorongást keltett. Ő a krisztusképű, vékony, feminin férfiakhoz vonzódott, az eszmévé lelkesülő világmegváltókhoz, s mikor nőként kapcsolatba került velük, értetlenül szenvedte el tőlük azokat a lelki kínzásokat és emberi durvaságokat, amelyeket valaminő előítélet folytán ennek a másfajta, nagyon is férfias típusnak tulajdonított. Ez a férfi őt sose bántotta — csak éppen szó nélkül eltűnt az életéből.

„De hát miért került elő? Annál sokkal jobbképű, mint hogy ne találna magának valakit.”

Mint a nők legtöbbször, ő se szívesen nézett szembe azzal az elég kézenfekvő lehetőséggel, hogy esetlegesen keresték föl. Hogy nem volt itt különösebb ok, csak egy *talán*. Egy hangulat, egy *hátha*, egy friss kudarc ellensúlyozása, vagy éppen egy túl gyors siker nyomán támadt úr semlegesítése. Ilonában mindez föl sem merült, ehelyett visszaidézte magában a kapcsolatuk értékeit, a férfi egészen szokatlan toleranciáját (melyet kezdetben közönynek gondolt), józan bölcsességét, amely jótékonyan tompította az ő érzelmességét, hálája túlzó kifejeződéseit. Igen, hálás volt a férfinak, mert a kezei közt nagyon nőnek érezhette magát. Az, aki a félkarjával össze tudta roppantani a bordáit, úgy nyúlt hozzá legelőszőr, mintha cukorból lett volna. És később se, sohase gyötörte el a testét, akármilyen hosszan szeretkeztek, az ő kezei közt sohase érezte, hogy használták, fosztogatták, kizsigerelték. Legelső együttlétük után Ilonára mázsás szomorúság nehezedett: homályosan földerengett benne az a veszteség, amelyet minden túl tudatos ember akkor érez, amikor valakinek a testközelében rádöbbsenni kénytelen, hogy nem az ösztönei vezették őt félre, hanem ő vezette félre megbocsáthatatlanul elvi alapon a saját ösztöneit.

Talán a mindkettejükben meglevő mássá válni vágyás tette őket egymással szemben megbocsátóvá. Ez a vágy azokra jellemző, akik vagy túlságosan, vagy egyáltalán nincsenek tisztában önmagukkal. Ezek az emberek sose tudnak a saját külsejüknek megfelelően öltözködni. Ilona kedvelte a cigányos, tarka szoknyákat, szűk, élénk színű trikókat, pedig az arcához pasztell színek illettek volna. Tamás viszont túl választékosan öltözött, rendszerint a drapp és a barna árnyalataiba, mintegy tompítva a testalkatában megnyilvánuló barbár erőt.

— Van most barátod?

— Nincsen.

— Aztán miért nincs? Jól van na, nem gyötörlek, ne vágj ilyen keserves arcokat. Sok férfi adósod neked ... azt hiszem. Jól hiszem? Én szeretnék törleszteni. Min mosolyogsz?

A megfogalmazáson? Tudod, hogy nem az a lényeg. Hiányoztál ... megint mosolyogsz ... milyen rossz ez, hogy amikor az ember igazat mond, ugyanazokat mondja, mint amikor hazudik. Esténként jutottál az eszembe. Reggel a fiammal vagyok elfoglalva. Tudod, milyen nagy már? És imádja, ha foglalkoznak vele. Majd hozok róla képet, jó?

A nő szintelen arccal bölintott.

„Minden kisgyerek egyforma.”

Tüllépte azt a kort, ameddig egy nő egészségesen vágyik gyerek után. S az évek múlásával egyre kevésbé értette, miért tudja még mindig vonzani a férfiakat, és miért nem tudja kiváltani belőlük, hogy asszonyként megbízzanak benne. Pedig a férfiak pont ezt a meditativitást, ezt a szökésre ingerlő női-asszonyi bizonytalanságot érezték meg benne. Valami homályos lelkiismeret-furdalással aztán mindegyikük „a mások bűneit” vélte levezekelni az Ilonának adott ölelésekben.

— Milyen fiam lenne tőled? — kérdezte a férfi szórakozottan.

— Honnan veszed, hogy neked csak fiaid lehetnek?

— Az lenne. Elhiszed?

Ilona arcára kiültek a képzelődései. A férfi megfogta a vállánál, megrázta a nőt.

— Verd ki a fejedből! Értetted?!

A nő arca-teste összerándult.

Már kiszabadultak a ruháikból, amikor a férfi megérezte, hogy hibát követett el, ezzel a gyerekdologgal nem szabadott volna előhozakodnia. Legalábbis nem ilyen pillanatban.

— Milyen férfi kellene neked? — kérdezte, magára húzva az ismerős testet, megszanva és megkívánva.

— Mint te ... Olyasféle.

— Miért? Én milyen vagyok?

— Nyílt, jó, határozott, jóeszű ... és tetszel.

— Jóeszű. Tehát nem „okos”. Nem tartasz okosnak?

— Te annál céltudatosabb vagy, mintsemhogy csak okos legyél...

— Jó. Akkor céltudatosan újra megkérdem: milyen férfi kellene neked?

— Akinek a kérésére hajlandó volnék kódexeket másolni egy cellában. De akivel meg lehet buktatni egy rendszert.

— És még? — kérdezte a férfi szárazon. — Folytasd.

— Bocsáss meg ... hülyéskedtem.

— Nem hülyéskedtél. De most nem hoztam magammal kódexet, és tudod, én egy rendszerhű bértollnok vagyok. Akárcsak te, szívem. Te egy lázongó bértollnok vagy, én egy békésebb. De nagy különbség nincs köztünk, kedvesem. A kódexmásoláshoz meg egy kicsit tömény vagy. Hogy mondják az orvosok? *Nem javallott*. Persze, azt csinálsz, amit akarsz. Képzeldj csak. Lelkededj. Szépülsz tőle.

— Rám fér — jegyezte meg Ilona fanyarul, és persze várta a tiltakozást. A férfi ezt megérezte, és szántsándékkal nem szólt semmit. Nem szerette ezeket az önironikus megjegyzéseket, zavarta őt abban, hogy a nőt vonzónak lássa. Meg valahol sértette is ez az önironia. Úgy gondolta, Ilonának óriási női önbizalomra volna oka, amiért olyan férfi választotta őt szeretőjéül, mint ő.

2.

Ilonától huszonöt éves koráig azt kérdezték (ismerősök, rokonok, kollégák, barátok, a ház mesternő, a gázóra-leolvasó és a hentesfiú) „te (maga) miért nem mész (megy) férjhez?” Aztán úgy a harmincadik évén túl a tapintatosabbak már nem faggatóztak, a kevésbé finomlelkűek meg átragózták múlt időre az érdeklődésüket: „miért nem mentél férjhez?” Ettől kezdve Ilona gyanúsítottnak érezte magát. Bűn nélküli bűnérzése volt, ami egyre jobban nyo-

masztotta. A büntudat a bűnérzéshez képest boldog állapot: oka van, tehát magyarázható. Ilona a világ előtti kiegyensúlyozottság látszatának megőrzése érdekében aránytalan erőfeszítéseket tett azért, hogy ezt a bűnérzést, ha már megszüntetni nem tudja, legalább gyónható és fölöldozható büntudattá alakítsa. Tehát kereste magában a rosszat, a hibákat. Kapcsolataiban elkövetett vétségeit agyonlemezte. Természetében, viselkedésében, külsejében figyelte mindazt, ami riasztó lehet, elidegenítő, egyre paranoiásabban hasonlított magát barátánkhöz, kollégánkhöz, végül már minden nőnemű lényhez, akivel csak találkozott, és aki mellett volt egy férfi, akit valaki *elvallalt*. Mániákus összevetései során — miközben borzasztóan tárgyilagosnak érezte magát — sose az összképre, az emberi-női összhatásra figyelt, hanem csak kiragadott hibákra, melyeket szorgos analíziseivel nemének minden példányában előbb vagy utóbb diadalmasan észrevett. És persze hasonlók után kutatott önmagában. A magyarázatot akarta, már semmi más: tiszta, világos magyarázatot. Dühítették volt tanárai, s a fölöttesei, akik szakmai beszélgetés ürügyén arra céloztak, hogy ugye, egy ilyen tehetséges nő, aki a hivatásának él, nyilván nem akar gyereket. Bosszantották a férfikollégái is, akik szívesen barátkoztak vele, őszintén szerették, néha kísérleteztek is vele, s az elutasítástól nem sértődtek meg, inkább barátságosan hátbaveregették: „ne búsulj, Ilona, lesz még szülő, lágy kenyér”.

Néha szerette volna, ha betegesen kövér vagy csúnya, vagy ostoba, vagy elviselhetetlenül közönséges. Áhította, hogy végre valaki megmondja neki, hogy valahonnét megtudja, miért nem volt mellette soha férfi, csak ágyban, presszóban, éjjelig nyúló beszélgetésben, amely után mindig mindenki valahová máshová, valaki máshoz ment. Szerette volna, ha egyetlenegyszer nem éjjel tizenkettőre kell fölhúznia a vekkert, hogy akit szeret, az hazaérjen tőle időben, a szeretkezés utáni kábult félalvás után. Szerette volna, ha reggel hatkor nyúl át egy férfi karja az arca fölött, hogy lenyomja a csörgőóra gombját az éjjeliszekrényen. Szeretett volna a kelő nap fényénél főzni teát álmosan, pongyolában, nem pedig poharakat mosogatni éjjel után.

A belső torzulás sűrűsödő jeleit nem látta magában. Miközben lenézte a struccpolitikus feleségeket, ő sokkal mélyebben dugta homokba okosnak hitt fejét. Egy idő után, a racionális női alapviselkedéssel ellentétben kizárólag azok íránt a férfiak íránt volt képes érezni valamit — érdeklődést? vonzalmat? szerelmet? már ő se tudta —, akik nem voltak függetlenek. Ez volt az ő csöndes magánbosszúja az életével szemben, amit nem volt hajlandó sorsnak elfogadni. Föllázadt, de csak amolyan szánalmas módon, mint akiket sokat vertek kiskorukban, és felnőtként jól fejlett mazochizmussal „tiltakoztak” tudattalanul a kamaszkorban diadalmasan elföldelt, valójában nem múlt gyerekkori sérülésekért. Ilona olyan messze volt a „végzetes harmadik” típusától, mint Makótól Jeruzsálem. Nem rombolt ő szét egyetlen házasságot sem. Nem is állt szándékában. Egészen más hajtotta őt. Az érzelmei önbíráskodtak, és ő hagyta, mert ha nincs törvény, vagy ha igazságtalan a törvény, akkor nem marad más, mint az önbíráskodás. Börtön jár érte? Hát akkor éljen a cellamagány! Szelíd arca, visszafogott modora, kedvessége mögött egy női III. Richárd elszántságával vette el magától azt a lehetőséget, ami valójában a vágyai, céljai értelme volt. Mert már csak családos embernek tudta megbocsátani, hogy nem aludt nála. Csak annak lehetett elnézni, hogy nem óhajt házasságon kívüli gyereket. Lassan már azoktól is irtózott, akik válófélben voltak, vagy akikből ömlött a panasz az únt feleségre. „Elválik és berezel, hogy engem kell majd elvennie. Pokolba vele.”

Ilona rosszirányú változása fokozatosan és szívósan kezdett azzá a leglényegesebb indokká válni a jellemében, ami tényleg „riasztó” és „elidegenítő” volt, ha egyelőre nem is látszott ebből semmi a felszínen. Emberi stílusában, választásaiban már meg-megnyilvánultak ezek a torzulások, de önvédelmi reflexei olyan viselkedésmódokat sugalltak neki, amelyek nemhogy nem leplezték őt le, hanem szinte mintájává vált a szolid női viselkedés társadalmilag jóváhagyott sémájának. Magánéletéről még a kollégái sem tudtak, s ha valahogy mégis sejteni lehetett, hogy nő ember jár hozzá, bánatosan lesütötte a szemét. „Ő, az én korosztályomban már nincsenek független férfiak. Mind nő, vagy gyerektartást fizet. Kinek kell egy negyven-

százalékos férfi?” — humorizált, ha elvált ember került a közelébe, akinek megakadt rajta a szeme. Nem érdekelte, ha e megnyilvánulásai alapján anyagiának, számítónak hitték, hiszen emiatt amúgysem vetette őt meg a környezete, sőt, életrealóbbnak gondolták, mint amilyen volt. Neki meg az volt a fontos, hogy belé ne lássanak.

3.

A szőke, átlagcsinos nő megállt az ajtóban. Gyerekkocsit tolt be maga előtt. Mint egy közepepes tehetségű fadaragó mester madonnájáé, szabályos arca kissé kifejezéstelen volt. A férjét várta. Tamás még a szedőteremben volt. A kollégák, s főleg a kolléganők jól szemügyre vették a fiatalasszonyt meg a gyereket. Odasereglettek a kisfiú köré, s mindenféle ostobasággal próbálták magukra terelni a figyelmét, ahogy azt az öt-hat éves gyerekek teszik a majomketrec előtt. Ilona az alacsony, szőke, unott arcú nőt nézte, s tovább korrigálta az újság kefelevonatát.

Tamás visszajött. Ahogy meglátta a gyereket meg a feleségét; elkezdett *viselkedni*, mint aki még nem tanulta meg az apaszerepet. Látszott, hogy borzasztóan büszke a fiára, s ez valahogy kiszolgáltatótá tette. Ilona észrevette ezt a gyanús, hiú érzékenységet a máskor olyan határozott, sőt fölényes, charme-os férfiban, s kezdett arra gondolni, hogy rosszul ítélte őt meg, mikor először meglátta. Kolléganője hívta föl Tamásra Ilona figyelmét. „Nézd, az egy jó pasas lehet!” Ilona tűnődve figyelte a férfit. „Nem tudom ... Nem szeretnék a kezei közé kerülni. Azt hiszem, adott pillanatban kiméletlen.”

Később, a férfi karjaiban fölidézte ezt a párbeszédet, mindketten jót mulattak rajta. „És? Megbántad, hogy a kezeim közé kerültél?” Ilona hevesen megrázta a fejét, és rituális igazolásul hosszú pillanatokra lecsukta a szemét.

Kezdetben nem érdekelte a férfi fizikai vonzereje, neveltségének tartotta, ahogy az játszott a szemével, mint egy gyenge mozisztár. Bosszankodott, mikor észrevette, hogy a férfi figyeli őt. Dühös volt önmagára is, amiért mindezt egyáltalán észreveszi és számontartja.

Olvastak azon a délelőtti napon is. Ilona föltúrta a blúza ujját, nehogy nyomdafestékes legyen. Az egyik gyakornok, vihogását alig türtöztetve, felolvasott egy részletet a lapjukban megjelenő újtási feladattervből. „Célfeladat: a kefézés intenzív növelésének céljából keféledob beállítása. Szakértő: a részleg művezetője.” A társaság rázkódott a röhögéstől, röpködtek a többé-kevésbé szellemes megjegyzések. Az üzemi lap szerkesztője mentegetőzött, nem ő fogalmazta a feladattervet. „De te közlöd, szerkesztő úr!” „Hagyjatok engem békén! Párttitkár látta, vezérigazgató látta, olvasó meg törölje ki vele a fenekét! Nekem aztán mindegy, mit tördelek a lapba.” „Szerkesztő úr, miért nem kérted föl Tamást szakértőnek? Ő műszaki vonalon dolgozott, mielőtt slapaj lett belőle.” A férfi elengedte füle mellett a „slapaj”-t, és bágyadtan mosolygott a gyöngye poénon. „Azt tudjátok-e, hogy egy intenzív, mondjuk egyórás... együttlét milyen hatalmas kalóriamennyiség leadását jelenti? Kiszámolták.” „Te számoltad ki, Tamáskám?” „Olvastam valahol.” „De azért te elég jó húsban vagy, szerinted mi ennek az oka” Az újságírógyakornok lányok visítotak a nevetéstől. A kérdések nem fogytak, a férfi megjáratta a szemét a társaságon, és visszamélyedt a friss levonat olvasásába. „No és kinek jelent akkora energiavesztés: a férfinak is, vagy csak a nőnek?” — kérdezte Ilona csöndesen. A férfi hirtelen leeresztette a nyomdafestékes lapot, kutaton nézve a nő arcába. Ilona elvörösödött, rágyújtott. Nem reszketett a keze, de kiverte a veríték. Ujjai nyirkos nyomot hagytak az öngyújtón. Saját megjegyzésétől rettenetesen zavarba jött. Mérgében kiment a folyosóra, mintha ott szívesebben dohányozna. „Mi az ördögnek szellemeskedik az, akit elárulnak a gesztusai?” — dühöngött magában. A férfi ezalatt lekáderezte őt. Lány-e vagy asszony? Egyedül lakik-e? Mire Ilona visszajött az olvasósobába, már tudta róla azt is, hogy nem mer belefogni egy lakásfestésbe, mert rengeteg könyve van, s hozzá egy nyolc négy-

zetméteres szobája. Elképzelte őt a könyvei közt. „Igen, azok közé való.” Ettől csak még jobban kívánta megismerni. A mássága izgatta.

— Kifestem a lakását. A kolléganője mondta, hogy festő kell magának.

Ilona megdermedt.

— Vagy nincs rá szüksége?

— Hát ... elég piszkosak a falak, de...

— Kifestem. Látom, megijedt. Ne féljen, értek hozzá.

Ilona keze ökölbe szorult, hosszú körmei szögekként álltak a tenyerébe.

— Egyáltalán nem biztos, hogy ki tudja festeni. Nagyon mállik a vakolat, tehát...

— Megcsinálom — mondta hátra dőlve a férfi, lassan forgatva a golyóstollat a kezében.

— Azt se tudom, milyen színűre...

— Eldöntjük. Megnézem a lakását. Tudnom kell, mennyi anyagra lesz szüksége.

— El tudom mondani a méreteket.

— Jobb, ha látom. Egy órakor magánál vagyok. Ha elárulja, hol lakik.

Ilona engedelmesen bement a lakáscímét.

4.

— Magának egy kicsit vizes a lakása, ugye? Dohos.

— Igen, bár sokat szellőztetek...

Ilona úgy érezte magát, mint mikor kislány korában rászóltak, „már megint nem mostál fület”. A férfi erős, motorszerelésből olajfoltos kezével megütögette a tükör alatt a falat. Tenyérszerű vakolatdarabok estek a parkettra. Ilona seprűért, lapátért ment, fölszedte a törmelékét. A férfi elhúzta az íróasztalt, s öklével három-négy helyen ott is megveregette a falat. Újabb omladék. Ilona ledobta a sóprút meg lapátot. Dac ébredt benne. A férfi észrevette, s abbahagyta a fal ütögetését.

— Nem gond. Festés előtt lesz egy kis különmunka.

— Iszik egy kávét?

— Nem szoktam. De ha maga ügyis inna, elfogadom.

Ilona föltette a kávét. A férfi figyelte őt, méregette a lakást, s valami szájalommal vegyes tisztelet ébredt benne a nő iránt. A parányi szoba minden falán roskadozó könyvespolcok. A falak üresen maradt részein rajzok és hagymakupolás templomok képei. Ikonreprodukciók. A szoba nem sugallt se szegénységet, se gazdagságot. „Mindet olvasta vajon?” — nézett végig a férfi újra és újra a könyveken, aztán visszaesett a tekintete a nő feszült arcára, rossz, ideges mozdulataira. Tudta, hogy ez a feszültség csak részben adódik a nő túlérzékeny, neurotikus lényéből. Tudta, hogy az ő otléte is szerepet játszik a kávézemcsék asztalra hullásában, a kiskanál legurulásában. A nő lehajolt, de ő megelőzte a mozdulattal, és pimasz kedvességgel a kezébe nyomta a mokaáskanalat.

Azt is tudta, hogy az ilyen típusú nőkben a feszültséget könnyű átváltoztatni szerelmes odaadássá. „Öntudatlanul várják az alkalmat, hogy neurózisukat a testiségben vezessék le. Öntudatlanul?” A férfi vizsgálódva nézte Ilonát. „Ez a nő nem tud öntudatlan lenni. Legfőképpen, ha morfiuminjekciót kap.”

Ilona a heverőre ült, s helyet mutatott a szobában levő egyetlen széken.

„Nem mer maga mellé ültetni.”

A férfit szinte már mulattatta Ilona riadtsága. Egyrészt félsikernek könyvelte el, másrészt valami magyarázhatatlan kényszerrel átélte a nő viselkedésének okait.

„Ennyi könyv közé talán ritkán jön hozzá igazi férfi.”

Gondolatai egyre cinikusabbak, s különös módon egyre szeretetteljesebbek lettek a nő iránt.

— Melléd ülhetek? — kérdezte, s választ nem várva odatelepedett a heverőre. — Bocsáss

meg, hogy én kezdtelek tegezni, de hát végül is egyidősek vagyunk ... és ha rajtad múlik, te nem kezdesz. Igaz? Még akkor sem, ha magadban már igent mondtál. Igazam van?

Kezébe vette a nő vékony ujjait.

— Nyirkos a kezed. És szép. Nézd csak, milyen banalitásokra ragadtatsz. Azért szép a kezed, mert kifejez téged. Hogy ideges vagy, érzékeny, feszült, de tele odaadással, adnívágyással. Te elég gátlásos vagy, de egy ponton túl abszolút odaadó.

Ilonát elfogta valami szalonképtelen vágyakozás, hogy ő is beszéljen a férfiről, elmondjon neki mindent, amit megfigyelt a külsején, a viselkedésében, a lényében. Ehelyett kihúzta a kezét a meleg, biztonságos marokból, s az égettarna falat nézte a villanykályha mögött.

„Nem fogja kifesteni a lakást.”

Kifolyt a kávé. Ilona széttöltötte két csészébe. Megitták forrón, hogy túl legyenek a kávéivás szertartásán. A férfi fölemelte Ilona állát.

— Kitágult a pupillád. Pedig még el se ottottam a villanyt. Tiszta víz a tenyered. Ha megölellek, megnyugszol? Megnyugszol, ugye? No, válaszolj! Hiszen tiszta a fejed, akár az enyém! Mindig tiszta a fejem, nem tudom elveszíteni. Te se, igaz? Nem baj, azért nagyon fogsz szeretni ... régóta figyelek. A lakásod festését is azért vállaltam el, mert érdekeltél. A keserű mosolyaidra figyeltem föl. A szemedben az állandó analíziskényszerre. Az alakodra. Odaálltál az ablakhoz, és átsütött a ruhádon a nap. Mintha meztelen lettél volna. Akkor döntöttem el, hogy megismerlek, megszerzek ... Nem baj, hogy ilyen nyílt vagyok? Tudom, hogy te azt szereted. Nézd, Ilona, lehet, hogy nem te vagy az a nő, akire szükségem van, de te vagy az, aki kell.

5.

Ilona ült az íróasztalnál és lakozta a körmeit. Próbálta rendezni a gondolatait, s ilyenkor mindig látszatcselekvésekre volt szüksége: takarított, varrt, manikűrözött. Azon tűnődött, kell-e neki ez a kapcsolatfelújítás. Egyáltalán: megszakadt-e közte és Tamás közt a kapcsolat? Úgy érezte, nem. A férfi hiába tűnt el hónapokra, a nők értenek hozzá, hogy akiket visszavárnak, azokat hogyan tartsák érzelmi felségterületük védelme alatt. Akitől szabadulni akarnak, azt kibeszélik, leleplezik, nevetségessé teszik önmaguk és mások szemében is. Akit őriznek, arról hallgatnak, és nem fejtik meg cselekedeteinek végső okait. Megállnak az utolsó lépcsőfok előtt, zárva hagyják az utolsó ajtót. Judit azért nyithatott be Kékszakáll ajtaján, mert nem félt elveszíteni a szerelmet. Judit bátor ember volt, az igazság és a Herceg közül ő az igazságot választotta. De talán egy, a szívében otthonosabb szakállas várában kevesebbet nyitogatta volna az ajtókat.

Csöngették.

— Tudtad, hogy jövök?

— Igen. Miért, te nem tudtad, hogy jössz?

A férfi válasz helyett betolta Ilonát maga előtt a szobába.

— Éhes vagy?

— Hát persze — mondta a férfi, becsukva a szemeit. — Csókolj meg.

Ilona félve nyúlt a férfi arcához. „A szemöldökeidben van valami fájdalmat okozó. Tudja-e? Vagy csak nekem fáj?”

A férfi álpasszívan fogadta a nő testi közeledését, figyelte minden mozdulatát, átadta magát, eljátszotta, hogy a nő tárgyává válik. Kialakult koreográfiájuk egyik mozzanata volt ez a szerepcsere. A férfi sajátos élvezetet lelt önnön mozdulatlanságában, s a nő testi udvarlásában. Ilona félnék volt, aktivitását is mintha külső erő irányította volna. Ez tette széppé, ezért nem vált visszatetszővé egyetlen mozdulata, merészebb gesztusa sem. Végül is mindketten tudták, hogy aktivitása addig tart, amíg a férfi önuralma.

„Túl feszült. Mintha szenvedne is...”

— Ilona, mi bajod? Valami történt veled, mi történt?

A nő kisimította az arcából a haját, főlegyenesedett. Ránézett a férfira, nagyot sóhajtott.

— Egy hete menstruálnom kellene.

Bámultak egymás szemébe, mást-mást kutatva, másfajta kétségbeeséssel. A férfi szép szürkéskéék szemében pánik volt. Ilona észrevette rögtön, s visszakozt csinált.

— Még megjöhet ... Máskor is késett. Lehet, hogy félóra múlva megjön, sokszor észre se veszem, hidd el! Ne nézz már így, még semmi sem biztos. Nem is szóltam volna, ha nem veszed észre, hogy valami nem stimmel velem...

— Te gyereket akarsz ... ezt már a múltkor észrevettem rajtad! GYEREKET AKARSZ, IGAZ? De én nem akarom azt a gyereket, értsd meg, nem akarhatom! Nem tudom elviselni annak a tudatát, hogy van valahol egy gyerekem, akivel nem törődhetek, akinek nem adhatok, akinek a fejét sem simogathatom meg! És anyagilag sem tudom vállalni, tudod, hogy mennyi tartozásom van még a lakás miatt!

— Nekem nem kellene tartásdíj.

A férfi megdermedt. „Úristen. Ez a nő végiggondolta. Meg fogja tartani ... de hát ez képzelenség!”

Megfogta Ilona karját, megsimogatta a haját.

— Te olyan okos vagy, Ilona. Ne légy az élet dolgaiban ennyire gyakorlatiatlan. Fogalmad sincs, mit vállalsz. Az a gyerek nem születhet meg. Nekem már van egy fiam. Ha ő nem volna, talán azt mondanám, jó, legyen egy gyerekünk. Végül is nem lenne rossz keveredés. De így ... érts már meg! Magyarországon egyelőre nem divat, hogy két felesége legyen egy férfinak. És én nem tudom megosztani magam.

— Akkor miért vagy itt? Miért nem nézed otthon a tévét?!

Ilonában gyűlölet ébredt, nem a barátja, hanem az egész világ ellen, nevetséges, otrombán elhatalmasodó gyűlölet, amely a könnyei kitörésével azonnal eltűnt, amikor a férfi, fejét lehajtva az ölébe borult.

— Ne sírj. Kiborít, ha egy nő sír.

— Kí a franc sír?! Nagyon jól tudom, hogy nős embert szeretni... bűn? Talán nem is bűn, csak hullarablás. De tudod, mi jutott az eszembe? Hogy ha tényleg terhes vagyok, akkor azért jó, hogy tőled ...

— Hogy tőlem van? Hát nem érted, hogy tőlem nem szülhetsz?!

— Nem azt akartam mondani ... azt akartam mondani: jó, hogy tőled van az a gyerek, akit énnekem el kell vetetnem. Ezt ... ezt biztos nem érted, nem tudom világosan ... ne haragudj ... Csak egyet higgy el: muszáj valakire gondolni a műtőasztalon, hogy ne akarjak a gyerekem után halni.

Ilona legszívesebben visszanyelte volna az utolsó mondatot. Megbánta, hogy így elérzékenyült. Megkeményítette magát.

— Egyébként nem értem a kétségbeesésedet. Végül is nem biztos, hogy terhes vagyok. Csak eljátszottam egy gondolattal.

— Először játszol velem, aztán beleszeretsz! Ismerlek! Fejedbe veszed, hogy megcsinálod azt, amiről csak képzelődtél! Te engem most biztosan gyávának tartasz, ugye, annak tartasz? Ne válaszolj, fölösleges. Ne udvariaskodj. Bizonyos, hogy ti erősebbek vagytok nálunk, s én tudom, hogy te föl is tudnád nevelni azt a gyereket. De ... miért kell így? Hiszen, ha idegen lennél, nem is nagyon érdekelné az egész, de valami kevés közöm csak van az életedhez? Szerencsétlenné teszed magad és a gyereket is. A saját neveden akarod fölnevelni? Vagy bediktárod az apját? Már küldik is nekem az idézést a gyerek-tartási perre.

— Hagyd már abba. Nyugodj meg, nem lesz semmi baj. Megígérem, hogy elvetetem. Végül is szeretlek — mondta, és egykedvűen kibámult az omló vakolatú udvarra. Elhúzódott a férfitől. Hirtelen az egész párbeszédüket színjátéknak, nevetséges túlzásnak érezte.

„Pedig minden szavunk érvényes volt.”

Azon tűnődött, talán mégis inkább a lakást kellett volna kifestetnie. Tamás profi munkát végzett volna, kevesebért, mint egy szobafestő.

„Mennyire kétségbeesett. Tehát készpénznek vette, hogy gyereket szülnék tőle.”

Arcán a komisz gondolatot meghazudtoló tiszta szép mosoly jelent meg. Kihámozták egymást a ruháikból. A férfi Ilona mellét nézte, fegyelmezett döbbenettel, mint orvos a rákos daganatot egy fölnyitott gyomorban. Végighúzta rajta az ujjait.

— Feszül a melled. A terhességtől szokott ilyen lenni.

6.

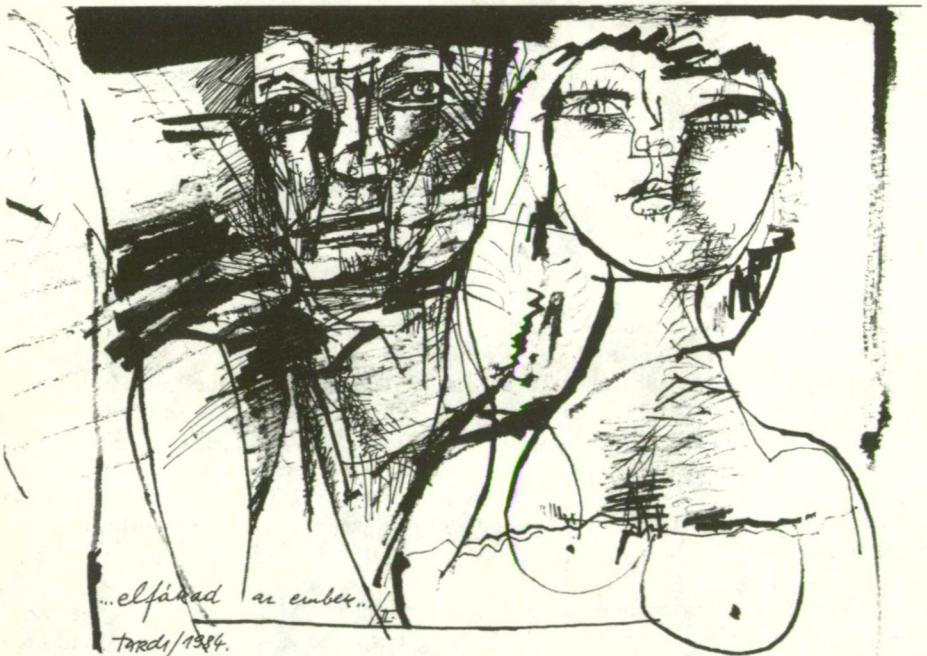
Amikor a férfi kiment a konyhába mosakodni, észrevette, hogy az ágyéka csupa vér. Letörölgette magát a mosdószivaccsal. Nem érzett igazi megkönnyebbülést. Visszament a szobába. Ilona csukott szemmel feküdt az ágyon.

„Meg kellene mondani neki, hogy nincs semmi baj.”

Szótlanul, dideregve bújt a nő mellé, a vékony, kockás takaró alá.

— És milyen legyen? — kérdezte. — Kékszemű?

Simogatásaival szétmaszatolta Ilona arcán az állhatatosan omló könnyeket.

TARDI SÁNDOR RAJZA